

Renaissance

Cíl materiálu:

Obsahový cíl:

- Žák popíše, k jakým změnám v myšlení došlo s nástupem renesance a humanismu. Žák vysvětlí, co to byl knihtisk a jaký přínos měl pro tehdejší společnost.
- Žák dokáže říci, kde vznikla renesance, pojmenuje její typické znaky.
- Žák vysvětlí funkci zámku.
- Žák identifikuje typické znaky renesance na příkladech konkrétních staveb.
- Žák označí paralely mezi antikou a renesancí.
- Žák popíše podobu renesanční stavby a její funkci, přiřadí typické znaky jednotlivým stavbám.
- Žák identifikuje změny, k nimž došlo ve způsobu života s nástupem renesance.

Jazykový cíl:

Žák bude v rámci samostatné a skupinové práce:

- popisovat obrázek a pojmenovávat typické znaky renesanční stavby
- v práci se skupinou se bude podílet na formulaci typických znaků renesanční stavby v rámci psaní popisu
- společně se spolužáky vybírat důležité informace, které aplikuje při závěrečné aktivitě
- poslouchat informace ostatních spolužáků, doptávat se, zapisovat popisky k ilustraci
- při práci s PL uplatňovat informace ze zjednodušeného textu

Jazykové prostředky:

- Konkrétní jazykové prostředky, které dopomohou žákovi k vyjádření obsahu (např. začátky vět, slovesa, jazykové vazby):
-

Co	Proč	kde
Moje socha / stavba má ... Socha je ... ...je nahý / oblečený, sportovec,	Žáci popisují sochu a stavbu a díky tomu si uvědomují typické znaky daného slohu.	aktivita Hledání typických znaků

Tento materiál byl vytvořen za podpory Evropského fondu pro integraci státních příslušníků třetích zemí a MŠMT ČR.

v pohybu /mnich, světec ...má svaly, ... je podle skutečnosti, ... je v pohybu. Typickým znakem je ...		
--	--	--

- Slovní zásoba: střecha, římsa, sloup, sportovat, rovný, vysoká, široká, oblouk, věž, oblečený, nahý, realistický (podle skutečnosti), okno, balkon, výzdoba, kulaté, oblouk (oblouková okna), rovné, obdélník (obdélníková okna)

Podrobný popis aktivit, které cíleně rozvíjí jazyková vyjádření:

1. Život ve středověku a v novověku

Žáci dostanou do dvojic rozstříhanou tabulku z pracovního listu (Rozdíly mezi životem ve středověku a v renesanci/novověku). Úkolem dvojice je roztřídit jednotlivé výroky podle toho, jestli patří do středověku nebo do novověku a zároveň tak, aby spolu souvisely „po řádcích“.

2. Hledání typických znaků renesance a antiky

Žáci dostanou do dvojice obrázky. Žák A má antickou sochu a stavbu, které si vlastními slovy pro sebe popíše. Žák B pak to samé udělá s renesanční stavbou a sochou. Vzájemně si pak popíší své obrázky a hledají společné znaky.

3. Hledání rozdílů mezi gotikou a renesancí

Obdobně jako v aktivitě 2. si žáci popisují obrázky, tentokrát ovšem nakonec hledají odlišné znaky.

aktivita navíc:

4. Tvorba ilustrace:

Žáci vytvoří skupiny, do nichž bude začleněn i žák s OMJ a použijí ilustraci zobrazující gotické město. Na základě této „předlohy“ upraví některé skutečnosti v ilustraci tak, aby odpovídaly renesančním / novověkým poměrům (např. hrad „změní“ na zámek, gotický kostel na renesanční, domaluje astronomy apod.). Žák s OMJ se podílí jak na vlastní tvorbě ilustrace, jeho hlavním úkolem je ale doplňování popisků k jednotlivým částem ilustrace.

Renaissance

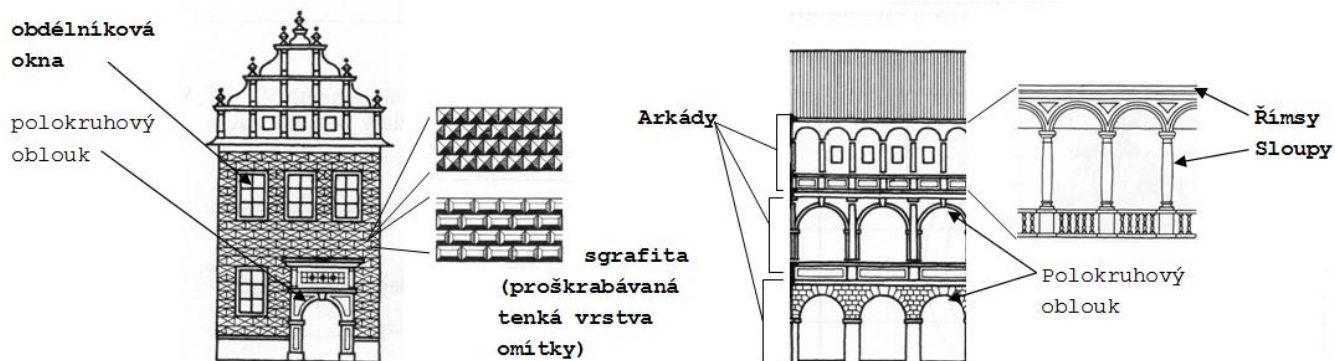
- Umění a architektura – od 14. století v Itálii (a v dalších evropských zemích), od 16. století v Čechách.
- Lidé v renesanci říkali, že **důležitý je lidský rozum, který pomáhá při poznávání světa** → **renesanční člověk se snaží pochopit svět a přírodu.**
- **Lidé více čtou knihy než ve středověku** – ve středověku se knihy opisovaly ručně → výroba knih trvala dlouho → knihy byly drahé → jen málo lidí si mohlo koupit knihy (knihy četli hlavně mniši v kláštorech). V roce 1450 bylo vynalezeno tištění knih (knihtisk) → výroba knih byla rychlejší → knihy byly levnější → více lidí si mohlo koupit knihy → více lidí se učilo číst a psát → lidé si zařizují knihovny.
- **Nové objevy – lidé v renesanci chápou svět jinak než ve středověku**

Středověk	Renaissance
Země středem vesmíru	Slunce středem vesmíru (Mikuláš Koperník)
Vesmír stvořil Bůh	Bůh vesmír nestvořil
Vesmír má hranice	Vesmír je nekonečný (Giordano Bruno)

- **Humanismus** = lidé se více zajímají o člověka a přírodu, hledají vysvětlení přírodních jevů → rozvíjí se lékařství (lékárny, anatomie, pitvy), fyzika, chemie, astronomie).
- Úkol člověka je rozvíjet své vlastnosti a stávat se dokonalejším → **cílem je všestranně nadaný „renesanční člověk“** (např. Leonardo da Vinci), který se zajímá o vědu, umění, literaturu ...

Renesanční stavby

- Renesanční umělci napodobují antiku ⇔ vzniká v Itálii (architekt F. Brunelleschi). Stavby se staví spíše do šířky než do výšky.
- Znaky renesanční stavby jsou: **obdélníková okna, sgrafita, arkády, polokruhový oblouk, římsy, sloupy**

Autor: Petr Mácha, 2013

- Renesanční umění přinesli do Čech architekti z Itálie na začátku 16. století.

- V renesanci už nebydlí šlechta na hradě, ale šlechtici si staví jako své sídlo **zámek**.

- **Zámek Velké Losiny** – typický renesanční zámek:

- Věž s hodinami
- Arkády
- Kašna
- Nádvoří
- Sgrafita

- První renesanční stavba v Čechách je **letohrádek královny Anny (Belveder)**. V zahradě Pražského hradu ho nechal postavit císař Ferdinand I. pro svou manželku Annu.
- Renesanční zámky v Čechách a na Moravě: Velké Losiny, Pardubice, Český Krumlov, Třeboň, Litomyšl, Telč, Opočno

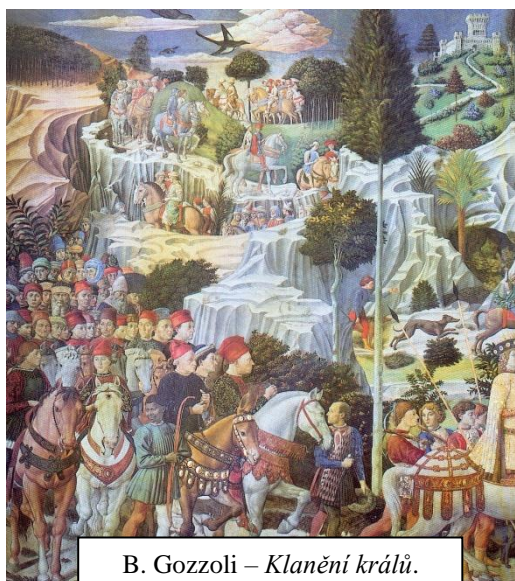
Výtvarné umění

- **Renesanční malíři a sochaři napodobují antiku a snaží se co nejlépe zobrazovat lidské tělo, malují realistické portréty.**

L. da Vinci – *La Belle Ferroniere*.
Převzato z: Artopedia

- **Perspektiva – pravidlo, že vzdálenější předměty jsou na obraze menší a méně barevné, se začalo používat právě v renesanci.**

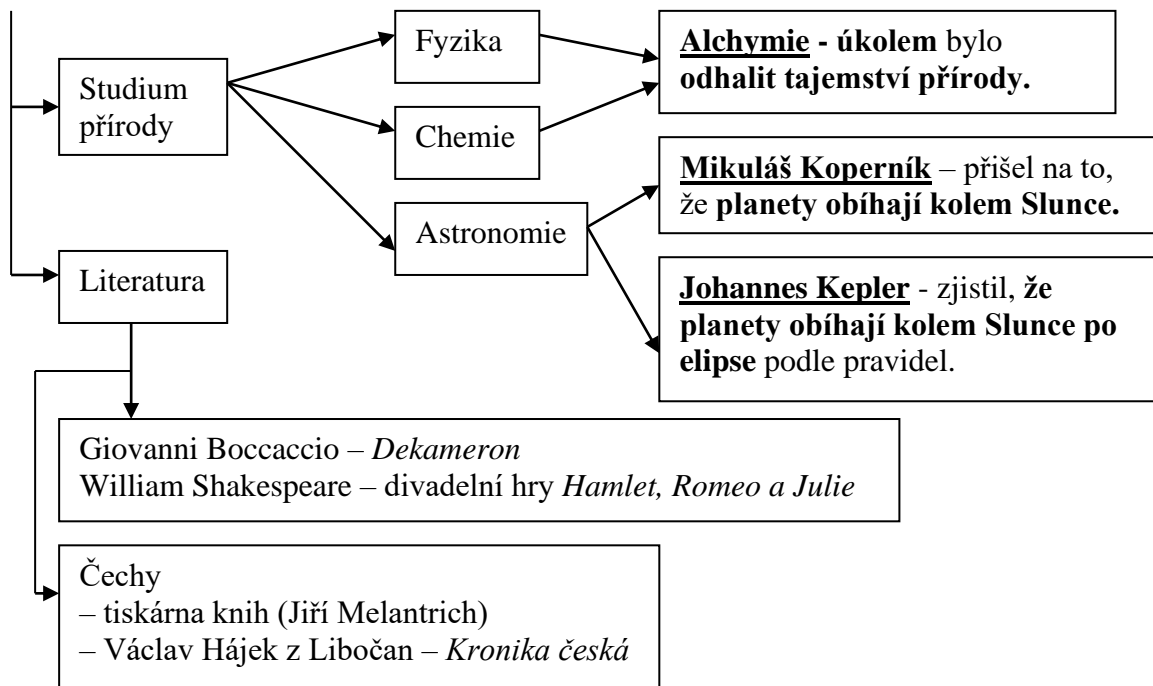

B. Gozzoli – *Klanění králů*.
Převzato z: Artopedia

- Renesanční malíři a sochaři: Leonardo da Vinci (Obraz Mona Lisa), Michelangelo (Socha Davida), Rafael, Sandro Botticelli

Věda a literatura

Úkol člověka je rozvíjet své vlastnosti a stávat se dokonalejším – „renesanční člověk“

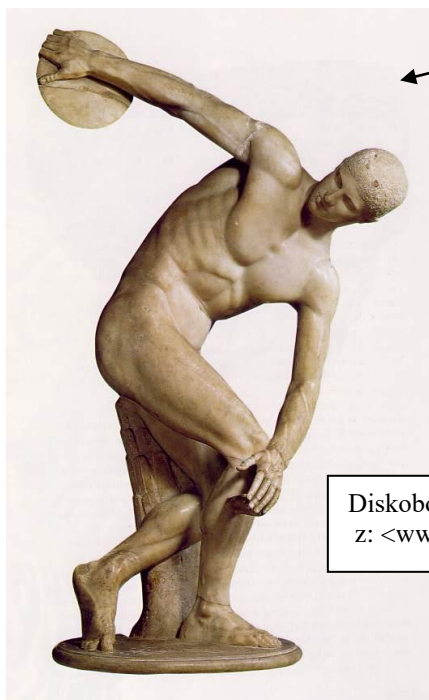
- Rozdíly mezi životem ve středověku a v renesanci / novověku, **rozstříhej a znovu správně slož:**

Středověk	Renesance / novověk
Řemeslník vyrábí celou věc od začátku do konce	Manufaktury – řemeslník vyrábí jen jednu část věci, práce je rozdělená
Daně platí lidé → penězi ↳ věcmi	Daně platí lidé jen penězi
Lidé žijí na jednom místě a necestují, když není potřeba.	Lidé více cestují. Zámořské objevy
Školy byly hlavně v kláštrech a chodilo do nich jen málo lidí.	Školy byly ve městech, šlechtici měli soukromé učitele. Ve školách se učily i zásady slušného chování.

Hledání typických znaků renesance u jednotlivých staveb, práce ve dvojici:

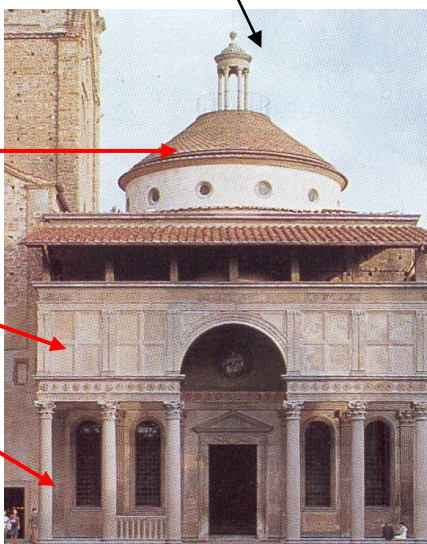
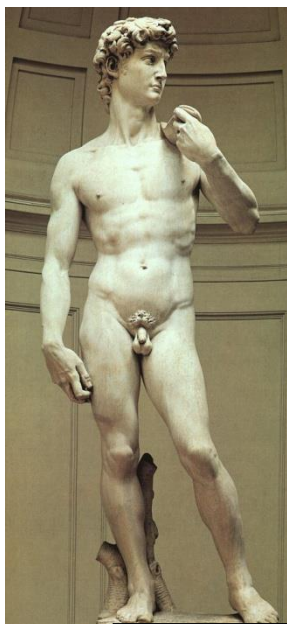
Žák A: Napiš (nebo vyznač), typické znaky antické sochy a stavby.

Three empty red rectangular boxes with red arrows pointing to specific architectural features of the Pantheon: the dome, the portico columns, and the central entrance.

Diskobolos (Převzato z: <www.files.nyu.edu> Pantheon (Převzato z: <www.pantheon.net>)

Žák B: Napiš, (nebo vyznač), typické znaky renesanční sochy a stavby.

Three empty red rectangular boxes with red arrows pointing to architectural features of the Church of Santa Maria della Pazzi: the dome, the upper facade, and the lower portico.

Michelangelo - Socha Davida (Foto: autor) Kaple Pazziů (Foto: autor)

Společně (žák A a B) napište, jaké společné znaky mají renesanční socha a stavba se sochou a stavbou antickou.

Autor: Petr Mácha, 2013

1. Práce ve dvojici:

Žák A: Napiš (nebo vyznač), typické znaky gotické sochy a stavby.

Světec ze Spišského hradu (Foto: autor)

Kaple ve Vincennes (Foto: autor)

Žák B: Napiš, (nebo vyznač), typické znaky renesanční sochy a stavby.

Sv. Marek (<<http://artforyourwallpaper.blogspot.cz>>)

Belveder (Foto: autor)

Společně (žák A a B) napište, jaké jsou rozdíly mezi gotickou a renesanční sochou a stavbou.

2. **Doplň** věty:

Středověk	Renesance
Střed vesmíru je ...	Střed vesmíru je ...
Bůh stvořil ...	Bůh nestvořil ...
Vesmír má ...	Vesmír nemá ...

3. **Vyber** ze slov a napiš do tabulky, co patří k architektuře, co k výtvarnému umění a co k vědě (astronomie, lékařství, chemie, fyzika ...)

Architektura	Výtvarné umění	Věda

perspektiva   alchymie   sgrafita   knihtisk   arkády   portrét
 astronomie   věž   Leonardo da Vinci   Mikuláš Koperník   zámek
 Kronika česká   humanismus   Girodano Bruno   Michelangelo   sloup

4. **Vyber**, co spolu souvisí.

a) Důležitý je lidský rozum	b) Člověk se snaží pochopit svět a přírodu	c) Tištění knih	d) Lidé více čtou knihy
e) M. Koperník - Země není středem vesmíru	f) Humanismus	g) „Renesanční člověk“	h) Alchymie
i) Lidé více cestují	j) Ve městech se staví školy	k) Knihy jsou levnější	

5. **Vypiš** podle pracovního listu rozdíly mezi středověkem a renesancí / novověkem (věda, umění, řemesla, ...).

	Středověk	Renesance / novověk
Věda		
Umění		
Řemesla		